

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Věrou Pazderovou, LL.M., M.A., ve věci

žalobkyně: **X.**, nar. X
státní příslušnost Uzbekistán
t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová, Jezová 1501, Bělá
pod Bezdězem

zastoupena advokátkou Mgr. Evelinou Hodanovou
sídlem Evropská 423/178, Praha 6

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 18. 3. 2024, č. j. OAM-404/BE-VL17-VL18-PS-2024,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.**
- IV. **Ustanovené zástupkyni advokátce Mgr. Evelině Hodanové se přiznává odměna ve výši 10 200 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

1. Policie ČR, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, (dále jen „krajské ředitelství“) v rámci hlídkové činnosti dne 11. 3. 2024 na stanici metra Budějovická provedla pobytovou kontrolu žalobkyně, při které zjistila, že předložené povolení k pobytu č. X vydané žalobkyni Litvou se nachází v evidenci Schengenského informačního systému (dále jen „SIS“) jako věc hledaná za účelem zabavení, a že žalobkyni byl Litvou odepřen vstup a pobyt na území členských států EU.
2. Podle protokolu o podání vysvětlení ze dne 12. 3. 2024 žalobkyně mimo jiné uvedla, že o neplatnosti litevského pobytového oprávnění nevěděla, do ČR přicestovala v lednu 2024, protože tady má známé a vzdálené příbuzné (2 synovce), kteří ji řekli, že může požádat o převedení litevského pobytu do ČR. Po příjezdu do ČR se nebyla na žádném úřadě hlásit nebo registrovat. Po příjezdu do ČR jí bylo slíbeno české vízum, za které zaplatila 1000 EUR a měla čekat půl roku, ale Ukrajinec, který jí vízum slíbil, zmizel a žalobkyně neví, kde se nachází. Dále žalobkyně uvedla, že je rozvedená a má dvě děti, které zůstaly v Uzbekistánu u jejích rodičů. Peníze na složení finanční záruky nemá a v ČR se nenachází ani nikdo, kdo by mohl finanční záruku za ni uhradit. V ČR nemá ani adresu, nikdy zde nepobývala. Na otázku, zde existuje překážka, která by jí bránila ve vycestování, odpověděla, že nikoliv. Rovněž uvedla, že jí v případě návratu do Uzbekistánu nehrozí žádné nebezpečí. Potvrdila také, že je zdravá a má pouze astma.
3. Rozhodnutím ze dne 12. 3. 2024 krajské ředitelství žalobkyni zajistilo podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).
4. Dne 13. 3. 2024 krajské ředitelství obdrželo sdělení Policejního prezidia ČR, Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci, v němž byla citována odpověď litevských orgánů v rámci SIRENE (*Supplementary Information Request at National Entry*, žádost o doplňující informace u vnitrostátních záznamů): „Rozhodnutí o zákazu vstupu bylo přijato v souvislosti se jmenovanou osobou a to migračním oddělením dne 17-01-2024, protože dne 01-12-2023 migrační oddělení rozhodlo o odejmutí povolení k pobytu vydané za účelem práce, jelikož bylo zjištěno, že údaje poskytnuté cizincem za účelem získání povolení k pobytu neodpovídají skutečnosti. Uvedla, že jejím účelem pobytu v Litevské republice je práce, ale pracovat nezačala, ani nepodepsala pracovní smlouvu s litevskou společností. V současné době nemá osoba legální oprávnění k pobytu v Litevské republice. Zákaz vstupu platí 3 roky (do 16-01-2027).“
5. Dne 15. 3. 2024 žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany.
6. Rozhodnutím ze dne 18. 3. 2024 uvedeným v záhlaví žalovaný žalobkyni „přezajistil“ podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Konstatoval, že žalobkyni bylo v Litvě uloženo správní vyhoštění spojené s odepřením vstupu na dobu od 17. 1. 2024 do 16. 1. 2027, přesto z území EU nevycestovala. Povolení k pobytu v ČR nemá a nemá ani hlášenou adresu. O udělení mezinárodní ochrany požádala až po zadržení Policií ČR a zajištění za účelem realizace správního vyhoštění. Z žalobkyniny výpovědi nevyplynulo nic, co by svědčilo o tom, že měla o podání žádosti o mezinárodní ochranu skutečný zájem, ani co by jí bránilo v dřívějším podání žádosti o mezinárodní ochranu. Je proto zřejmé, že žádost podala pouze ve snaze oddálit, zmařit nebo znemožnit realizaci správního vyhoštění, neboť hrozba výkonu správního vyhoštění se stala po zajištění reálnou, a pokud by k zajištění nedošlo, žalobkyně by žádost nepodala. Pokud někdo palčivě pociťuje potřebu mezinárodní ochrany, přistoupí k žádosti bezprostředně poté, co k tomu má příležitost, žalobkyně však

byla bezdůvodně nečinná. Sama přitom vypověděla, že jí v návratu do Uzbekistánu nic nebrání a nehrozí jí tam žádné nebezpečí.

7. K možnosti uložit zvláštní opatření žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, podle kterého je účelem aplikovaného ustanovení především zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu. Cílem zajištění podle § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu je podle zmíněného rozsudku znemožnění zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu. Jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí o správním vyhoštění pro případ, že by řízení o mezinárodní ochraně skončilo negativně. Žalobkyni bylo v Litvě uloženo správní vyhoštění, ale nesplnila svou povinnost vycestovat z území EU a nadále v schengenském prostoru pobývala, než byla přistižena Policií ČR.
8. S ohledem na výše uvedené skutečnosti existují podle žalovaného oprávněné důvody se domnívat, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění a současně nelze účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu. Žalovaný má za to, že v případě propuštění ze zajištění by žalobkyně nevyčkala výsledku řízení o mezinárodní ochraně, ale naopak navázala na svůj nelegální pobyt. Z tohoto důvodu by byl ohrožen průběh řízení o mezinárodní ochraně a realizace vyhoštění. S ohledem na dosavadní laxní přístup žalobkyně k její pobytové situaci a zákonům ČR nelze rozumně předpokládat, že by své jednání změnila a respektovala by zvláštní opatření. Podmínky pro aplikaci § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu tak byly podle žalovaného naplněny.
9. Žalobkyně není osobou vyloučenou z aplikace § 46a odst. 1 zákona o azylu. Na základě jejího vyjádření nelze konstatovat, že by byla zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. V průběhu správního řízení nenaznačila nic, z čeho by bylo možné usuzovat, že zranitelnou osobou je.
10. Ke stanovení lhůty zajištění žalovaný konstatoval, že nebude aplikovat § 16 zákona o azylu, neboť podle ustálené judikatury lze § 16 odst. 1 písm. g) aplikovat pouze tehdy, pokud žadatel uvedl jako jediný důvod své žádosti právě snahu vyhnout se realizaci vyhoštění nebo je pozdržet. V době rozhodnutí žalovaného nebylo možné vyloučit, že žalobkyně může průběhu řízení o mezinárodní ochraně uvést i jiné důvody, a Uzbekistán není zařazen mezi bezpečné země původu ve smyslu vyhlášky č. 328/2005 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců. Žalovaný proto stanovil dobu zajištění na dobu 180 dnů, která odpovídá základní lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle § 27 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.

II. Obsah žaloby

11. V žalobě žalobkyně namítla, že napadené rozhodnutí je nezákonné a nepřezkoumatelné. Správní orgán je povinen přesně a úplně zjistit skutkový stav. Celé řízení bylo jednostranné a neobjektivní. Žalovaný porušil povinnost postupovat v souladu se správním řádem a zásadami činnosti správních orgánů. Žalovaný své rozhodnutí dostatečně neodůvodnil a vyložil zákon chybně. Informace použité žalovaným nejsou aktuální. Žalovaný měl při rozhodování o udělení či neudělení mezinárodní ochrany posoudit aktuální informace o zemích původu.

12. Dále žalobkyně uvedla, že žádost o mezinárodní ochranu podala proto, že se v Uzbekistánu stala obětí domácího násilí. Její bývalý manžel ji systematicky mlátil a vyhrožoval. Případy domácího násilí jsou v Uzbekistánu vyšetřovány jen zřídka. Zákon, který trestá tyto činy, byl v Uzbekistánu přijat teprve před dvěma lety. Občanskoprávní organizace uvádějí, že v Uzbekistánu je na domácí násilí nahlíženo jako na rodinnou záležitost a ani příbuzní oběti nechtějí do případu násilí zatahovat policii. V květnu 2021 byla nalezena mrtvá devatenáctiletá M. K. poté, co byla údajně zbita svým manželem a jeho rodinou. Rodina jejího manžela uvedla, že se sama oběsila. Uzbeká policie mezitím zahájila vyšetřování její smrti. Ve zprávě Evropského parlamentu o Uzbekistánu A9-0227/2023 v bodu 40 se konstatuje, že navzdory přijetí předchozích zákonů, včetně zákona o ochraně žen před obtěžováním a násilím z roku 2019, je genderově podmíněné násilí páchané na ženách stále velmi rozšířené. Zpráva vítá zákon o genderově podmíněném násilí přijatý v dubnu 2023 jako významný krok k úplné kriminalizaci domácího násilí v souladu s mezinárodními normami.
13. Takových případů je podle žalobkyně v Uzbekistánu hodně. V případě žalobkyně došlo k zahájení trestního řízení, až se ocitla v nemocnici. Následně manžel za směšně malý úplatek dohodl zastavení řízení a teď žalobkyni vyhrožuje smrtí. Žalobkyně má v ČR bratra, který jí může poskytnout ubytování v Praze a pomoci s pokrytím běžných výdajů. Žalobkyně potřebuje propuštění ze zajištění, aby mohla efektivně hájit svá práva v azylovém řízení. V době, kdy dojde k seznámení s podklady, se bude nacházet v zajištění a nebude mít možnost použít telefon nebo kopírku, aby si pořídila kopie ze spisu a měla možnost uplatnit nějaké tvrzení nebo doložit nějaké důkazy. Může dohodnout, aby jí poslali kopii lékařských zpráv a rozhodnutí soudu. Tyto dokumenty by mohly prokázat, že žalobkyně skutečně měla odůvodněný strach o život.
14. V doplnění žaloby sepsané ustanovenou zástupkyní žalobkyně namítla, že argumenty žalovaného považuje ze nedostatečné a neopodstatněné, neboť nezohledňují žalobkyniny skutečné důvody pro získání azylu a její současný zdravotní a psychický stav.
15. V souladu se směrnicí Rady 2005/85/ES o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka má žadatel právo zůstat na území do doby, kdy je rozhodnuto o jeho žádosti v prvním stupni. Žadatel by tedy neměl být považován za neoprávněně pobývajícího. Žalobkyně by tedy neměla být držena v zajištění pro účely vyhoštění, pokud její žádost nebyla dosud rozhodnuta. To jasně vyvrací představu o jejím neoprávněném pobytu a nutnosti zajištění.
16. Soudní dvůr v rozsudku ze dne 30. 5. 2013, *Arslan*, C-534/11, uznal, že ve výjimečných případech může být žadatel zadržen, pokud existují důkazy o zneužití azylového řízení, např. žádost byla podána pouze za účelem oddálení nebo zmaření vyhoštění. Žalobkyně však podala žádost v legitimní snaze získat mezinárodní ochranu na základě vážných obav o svou bezpečnost a život. V důsledku zmíněného rozsudku je třeba, aby byl každý případ posouzen individuálně a byly důkladně zkoumány všechny relevantní okolnosti. To zahrnuje nejen okolnosti vedoucí k podání žádosti o azyl, ale i účinky a důsledky zajištění. Žalobkyně musí mít možnost předložit veškeré relevantní informace a důkazy podporující její případ a musí být zajištěno, že její práva jsou v průběhu celého procesu plně chráněna. Žalobkyně prokazatelně uvádí důvody, které směřují k reálné potřebě ochrany, nikoliv k obstrukci vyhoštění. K tomu žalobkyně navrhla k důkazu správní spis, protokol o jejím výsledku a důkazy o domácím násilí a o trestním řízení – rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení v Uzbekistánu (*pozn. soudu*: při jednání zástupkyně žalobkyně sdělila, že a

důkazy o domácím násilí a o trestním řízení v Uzbekistánu dosud nedisponuje, a proto je nepředkládá).

17. Žalobkyně ve své žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že byla obětí vážného domácího násilí v Uzbekistánu. Tato skutečnost podporuje argumentaci, že její žádost není účelová, ale vyplývá z reálné potřeby ochrany. Jedná se přitom o první žádost o mezinárodní ochranu, což dokazuje vážnost a důvodnost její žádosti a vylučuje zneužití. Žalovaný v napadeném rozhodnutí přiznává, že Uzbekistán není bezpečnou zemí. To podporuje argumentaci žalobkyně o rizicích spojených s návratem do vlasti. Žalovaný předpokládá, že žalobkyně bude v průběhu řízení uvádět tvrzení a předkládat důkazy, což samo o sobě vyvrací tvrzení, že žádost byla podána pouze s cílem zmařit nebo oddálit vyhoštění.
18. Rozhodnutí o zajištění bylo podle žalobkyně vydáno na základě neúplného vyšetřování a zaujatých informací. Žalovaný vycházel pouze z obsahu policejního protokolu o podaném vysvětlení, kdy měla žalobkyně uvést, že se neobává návratu do Uzbekistánu a nemá překážky vycestování, ale nevycházel z údajů uvedených v žalobkynině žádosti o mezinárodní ochranu ani informací, které uvedla během pohovoru. Během podání vysvětlení žalobkyně zřejmě neměla k dispozici kvalifikovaného tlumočníka, a nebyla tak schopna plně porozumět důsledkům svých výpovědí. To vedlo k nedorozumění a neúplným odpovědím. Vzhledem ke stresu ze zadržení byly žalobkyniny odpovědi ovlivněny momentálním emocionálním stavem, aniž by adekvátně reflektovaly její skutečné obavy a potřebu mezinárodní ochrany. Navzdory údajným prohlášením o bezpečnosti návratu je třeba zdůraznit, že Uzbekistán je zemí, kde panuje významné riziko porušování lidských práv, zejm. práv žen, které byly vystaveny domácímu násilí. Žalovaný disponoval důkazy o systematickém porušování práv žen v Uzbekistánu, což přímo souvisí s žalobkyninými obavami. Přestože žalobkyně zřejmě ve stresu a v důsledku nekvalifikovaného tlumočení uvedla, že se neobává návratu, důkladná analýza situace v Uzbekistánu a osobních okolností žalobkyně odhalila opačný obraz. Žalobkyně proto navrhuje revizi policejního protokolu ze dne 12. 3. 2024, neboť záznamy byly neúplné a byly interpretovány způsobem, který neodpovídá skutečné výpovědi žalobkyně.
19. Jakožto žena, která byla obětí domácího násilí, žalobkyně spadá do kategorie zranitelných osob, které mají právo na specifickou ochranu podle mezinárodních závazků, včetně Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“). Její zajištění tyto závazky porušuje zvláště vzhledem k jejímu zdravotnímu a psychickému stavu po domácím násilí. Žalovaný neidentifikoval žalobkyni jako zranitelnou osobu, a selhal tak v uplatnění postupů stanovených v § 46a odst. 3 zákona o azylu. V procesu měla být žalobkyni poskytnuta zvláštní ochrana. Žalovaný tuto skutečnost přehlédl, čímž došlo k porušení základních práv a norem EU, což zpochybňuje legitimnost a spravedlnost celého řízení.
20. Žalovaný nepochopil a neaplikoval možnost alternativních opatření podle § 47 odst. 1 písm. b), odst. 2 a odst. 3 zákona o azylu, přestože má žalobkyně v ČR rodinnou podporu v osobě jejího bratra, který žije v Praze. Tato skutečnost měla být dostatečným důvodem ke zvážení méně restriktivních opatření. Možnost bydlet u bratra by žalobkyni umožnila nejen lépe a efektivněji hájit svá práva během azylového řízení, ale také by ji psychologicky stabilizovala, což by mohlo pozitivně ovlivnit průběh a výsledek celého procesu. Zanedbání této možnosti vede k závěru, že žalovaný nedostatečně zvážil všechny relevantní okolnosti a nedodržel zákonné postupy. Tyto skutečnosti mohou mít důsledky na životní situaci žalobkyně, což není v souladu s principy spravedlnosti a lidskosti.

III. Vyjádření žalovaného

21. Žalovaný se žalobou nesouhlasí, neboť se namítaných porušení zákona nedopustil. Je přesvědčen, že z napadeného rozhodnutí je seznatelné, z jakých podkladů vycházel, jakým způsobem je hodnotil a k jakým závěrům vedly. Žalovaný posoudil všechny skutečnosti týkající se žalobkyně a jejího dosavadního pobytu v ČR, které byly relevantní pro zajištění podle § 46 a zákona o azylu. Dále žalovaný zopakoval argumentaci uvedenou v napadeném rozhodnutí.
22. Námitka nedostatečně provedeného pohovoru o podání vysvětlení je podle žalovaného irelevantní, policie provedla se žalobkyní pohovor dne 12. 3. 2024 za přítomnosti tlumočníka do ruského jazyka, s čímž souhlasila a neuvedla žádné důvody, proč by protokol nemohl být sepsán. Žalobkyně dostala dostatečný prostor, aby vypověděla všechny skutečnosti. Uvedla, že jí v případě návratu do Uzbekistánu nehrozí žádné nebezpečí. Ve svých vyjádřeních během pohovoru nebyla nijak limitována a byla řádně poučena. Podle žalovaného se žalobkyně pouze snaží účelově rozporovat sepsání protokolu a vyvolat tak dojem, že Policie ČR postupovala nezákonně.

IV. Jednání před soudem

23. Při jednání dne 13. 5. 2024 účastníci setrvali na svých procesních stanoviscích.
24. Zástupkyně žalobkyně úvodem odkázala na žalobu a doplnění žaloby.
25. Žalovaný trval na tom, že napadené rozhodnutí nevykazuje žalobou namítané vady. Žalobní body zahrnují i žalobu proti případnému rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, některé působí jako žaloba proti nezákonnému zásahu a nynějšího řízení se týká pouze námitka neuzití alternativních opatření. Žalobkyně porušila zákaz pobytu na území EU, který jí byl uložen až do roku 2027. S ohledem na skutkové okolnosti existuje důvodná obava, že se žalobkyně bude vyhýbat řízení o mezinárodní ochraně a že bude opět pobývat na území EU nelegálně.
26. Soud provedl výslech žalobkyně. Žalobkyně potvrdila, že se cítí ze zdravotního hlediska v pořádku, a že ji tedy soud může vyslechnout. Dále potvrdila, že netrpí zdravotními problémy, ať už fyzickými nebo psychickými, ale má pouze astma. Pomoc psychologa v minulosti nevyhledala ani se o to nepokusila. Do EU přicestovala v srpnu nebo v září 2023. Ze země byla nucena odjet, měla na to důvody. K dotazu na upřesnění žalobkyně uvedla, že se jednalo o problémy s manželem, probíhalo soudní řízení asi tři roky, ale nepřineslo žádný výsledek. K dotazu soudu, čeho se řízení týkalo, žalobkyně odpověděla, že se rozváděla s manželem, se kterým byla deset let. Po celou dobu manžel pil a bil žalobkyni. V Uzbekistánu neexistuje, aby žalobkyně odešla od manžela k rodičům, ale když byla situace zoufalá, požádala o rozvod a odešla k rodičům. Manžel za ní dále jezdil a vyhrožoval jí i jejím rodičům. Ze země odjela, protože nechtěla, aby všichni trpěli kvůli ní a doufala, že se pak k ní děti připojí.
27. Dále žalobkyně vypověděla, že se rozvedla v roce 2020 a naposledy viděla svého manžela před odjezdem. Manžel jí psychicky trápil, vyhrožoval jí, vysmíval se, mohl jí sebrat dítě, přestože se soudně domáhala, aby mohl být s dítětem jen jeden den, ale on si přijel pro dítě, kdykoliv se mu zachtělo. Soudili se také kvůli domácímu násilí. K dotazu soudu, zda došlo k domácímu násilí před rozvodem nebo po něm, žalobkyně uvedla, že před i po rozvodu, po rozvodu podala trestní oznámení. K dotazu soudu, zda nezkoušela situaci řešit odstěhováním do jiného města, žalobkyně odpověděla, že nikoliv, obávala se, že ji všude

najde. Do zahraničí odjela proto, že se soudila s manželem i o výživné, on jej odmítl platit, proto mu soud zakázal vycestovat do zahraničí, proto se žalobkyně v zahraničí cítí bezpečně. Dále žalobkyně uvedla, že děti zůstaly v Uzbekistánu. K dotazu soudu, zda nejsou ze strany manžela ohroženy, uvedla, že nikoliv, že dětem nevyhrožuje. Vše dělal proto, aby žalobkyni ublížil, a souhlasil s tím, aby odcestovala. Dokud tam žalobkyně byla, vyhrožoval i dětem.

28. K dotazu soudu, zda má žalobkyně sourozence, uvedla, že má dvě sestry, které žijí v Uzbekistánu. V ČR má dva synovce. V jiném státě EU příbuzné nemá. Dále uvedla, že do ČR přijela proto, že zde má synovce, kteří ji pomůžou. Litevské vízum si vyřídila proto, že by vyřízení českého víza trvalo dlouho, a bylo jí doporučeno obrátit se na litevský konzulát. V Litvě nikdy nebyla a po příjezdu do ČR nikdy nevycestovala. Od srpna 2023 doteď byla stále v ČR.
29. Dále žalobkyně k dotazu soudu odpověděla, že při pohovoru na policii po zadržení vypovídala pravdu. K dotazu, zda tehdy rozuměla tlumočnicku, odpověděla, že to bylo poprvé, kdy byla zadržena policií, ptali se jí, jestli rozumí rusky, a odpověděla, že se bude snažit, byla tam ruská tlumočnice. Žalobkyně byla ve stresu a moc dobře jí nerozuměla, odpověděla na to, co byla schopna. K dotazu soudu, zda má nyní při jednání problém s ruštinou, odpověděla, že nikoliv, že rozumí dobře. K dalšímu dotazu soudu, zda při výslechu na policii byla nějaká překážka, která by jí bránila říct vše, co chtěla říct, a zda tam byl nějaký nátlak, odpověděla, že žádný nátlak na ni činěn nebyl, jen byla ve stresu a odpovídala tak, jak pochopila položené dotazy.
30. K dotazu soudu, proč nepožádala o mezinárodní ochranu po příjezdu do ČR v srpnu 2023, ale až po zadržení policií, žalobkyně odpověděla, že o možnosti požádat o mezinárodní ochranu nevěděla a dozvěděla se o ní až na základě poučení po zajištění. K dotazu soudu, proč tedy přicestovala do ČR, když nevěděla o možnosti požádat o mezinárodní ochranu, žalobkyně odpověděla, že přijela, protože tady má synovce, kteří byli ochotni jí pomoci. K dotazu, jaká byla tedy její představa, co tady bude dělat a co tady vlastně dělala od srpna 2023, uvedla, že tady chtěla pracovat, ale synovci jí řekli, že s litevským vízem pracovat nemůže, přes známého zjistili, že je možné na základě litevského víza získat české vízum, ale že musí čekat, proto čekala, protože tady chtěla pracovat.
31. Dále dal soud prostor k otázkám zástupkyně žalobkyně. K dotazům zástupkyně žalobkyně zopakovala, jak se dozvěděla o mezinárodní ochraně. Dodala, že od sociální pracovnice, která jí vysvětlila, o co se jedná. Žalobkyně tehdy říkala, že nechce žádat přímo o azyl, ale že chce podat stížnost na to, že jí bylo uloženo vyhoštění. Ale pokud tady taková možnost je, tak o mezinárodní ochranu požádala. Dále se zástupkyně tázala na druh podpory, kterou žalobkyni poskytují v ČR příbuzní. Žalobkyně uvedla, že pomáhá v domácnosti synovcům a ti jí poskytují veškeré zabezpečení.
32. K dotazu zástupkyně, zda byla žalobkyně na policii poučena o právu na tlumočníka, odpověděla, že nikoliv. Zeptali se jí, zda hovoří rusky, a ona odpověděla, že ano. Dodala, že v ruštině není schopna se plnohodnotně vyjádřit. K otázce, zda vyžádala tlumočnicku do uzbeckého jazyka, uvedla, že nikoliv. V této souvislosti soud upozornil, že spisu vyplývá, že žalobkyně hovoří rusky a tádzicky, nikoliv uzbecky. K opravené otázce, zda si vyžádala tlumočnicku do tádzického jazyka, žalobkyně uvedla, že nikoliv. Až v případě pohovoru žádala o tlumočníka, ale druhý den tam byla zase tlumočnice do ruštiny. Tlumočnicku do ruštiny moc nerozuměla, netlumočila dobře, neví, zda byla Ruska (*pozn. soudu*: poslední dvě věty se vztahují k pohovoru v rámci řízení o mezinárodní ochraně, neboť žalobkyně hovoří

o tom, že *zase* tam byl tlumočník z ruštiny). K dotazu zástupkyně na úroveň ruštiny žalobkyně uvedla, že je schopna se vyjadřovat v jednodušších větách. Dále uvedla, že před policií se o svých obavách nezmínila, protože se jí na to neptali, jen jí sdělili, že jí bylo uloženo vyhoštění. K dotazu, zda jí byl před podepsáním přetlumočen protokol, uvedla, že nikoliv.

33. Dále žalobkyně uvedla, že litevské vízum si vyřídila tak, že podala žádost ve městě, kde se nachází litevský konzulát. K dotazu zástupkyně, zda žalobkyni zprostředkovatelé vysvětlili pravidla pobytu v EU, uvedla, že zprostředkovatelům dala pouze podklady a pak už se s nimi nepotkala, pravidla pobytu jí nevysvětlovali, „ID karta“ jí byla doručena poštou. K dotazu, zda si byla vědoma pobytového oprávnění a uložení vyhoštění, uvedla, že se o tom dozvěděla až po zadržení policií. Dříve byla policií kontrolována a nikdy jí nic neřekli. Pokud by věděla, že má vyhoštění, moc by se venku neprocházela. Po upřesňujícím dotazu soudu, zda má žalobkyně na mysli, zda by se pouze neprocházela venku nebo by vycestovala, pokud by věděla o vyhoštění, žalobkyně uvedla, že nad tím nepřemýšlela. Byla přesvědčena, že má dvouleté povolení a kdyby věděla, že je zde nelegálně, jednala by jinak. K dotazu soudu: „Jak?“, žalobkyně odpověděla, že na to nemůže odpovědět, kdyby věděla, co bude zítra, asi by se vyhnula všem problémům. K dotazu zástupkyně, jaký krok by udělala, kdyby se hypoteticky až nyní dozvěděla o vyhoštění, žalobkyně odpověděla, že neví. Soud v této souvislosti upozornil zástupkyni, aby nehovořila k žalobkyni rusky a nenapovídala jí. Následně žalobkyně odpověděla, že pokud by se dozvěděla o vyhoštění, podala by stížnost.
34. Dále zástupkyně kladla žalobkyni dotazy týkající se předání do Litvy. K dotazu soudu, zda v případě, že o její žádosti o mezinárodní ochranu bude rozhodovat Litva, by se podrobila tomuto rozhodnutí, žalobkyně váhala s odpovědí a nakonec pouze uvedla, že tedy neví, proč se jí vůbec ptali na to, jestli chce tady požádat o azyl.
35. Žalovaný se žalobkyně dotázal, zda dnes rozumí dobře rusky. Žalobkyně uvedla, že neříká, že nerozumí rusky, jen není schopna dokonale vyjadřovat své myšlenky. K dotazu žalovaného, proč nepožádala o tlumočení do rodného jazyka na soudním jednání, odpověděla, že se jí nikdo neptal. K dalšímu dotazu žalovaného, zda jí zástupkyně informovala o tom, že bude na jednání tlumočník z ruského jazyka, soud poznamenal, že zástupkyně byla nahlížet do spisu, mohla se tak seznámit s tím, že byla ustanovena tlumočnice do ruského jazyka. Žalobkyně odpověděla, že rusky rozumí a souhlasila s tím. Byla informována o tom, že bude soudní jednání, čekala, že bude tlumočení do ruštiny a stejně by s tím souhlasila.
36. K dotazu žalovaného, zda se stalo něco pro žalobkyni významného v lednu 2024, žalobkyně uvedla, že nikoliv. Žalovaný se proto dotázal, na jakou otázku tedy policii odpovídala, pokud odpověděla „v lednu 2024“. Žalobkyně odpověděla, že neví. Bylo jí řečeno, že má vyhoštění z ledna 2024, jinak jí nic s tímto datem nespojuje. K dotazu na pomocníky, kteří jí radili s přeměnou litevského víza na české, žalobkyně odpověděla, že jí nic nevysvětlili. K dotazu žalovaného na padělané doklady soud upozornil, že ze spisu nevyplývá, že by žalobkyně použila padělaný doklad, ale že je v SIS uvedeno, že Litva požaduje zabavení dokladu o pobytovém oprávnění, protože bylo zrušené. Žalovaný tedy formuloval dotaz jinak, a to, proč se žalobkyně prokazovala doklady, které nebyly v pořádku. Žalobkyně uvedla, že o zrušení povolení k pobytu nevěděla.
37. K návrhu na důkaz správním spisem soud uvedl, že v soudním řízení správním se důkaz správním spisem neprovádí, ale soud z něj bez dalšího vychází. Kromě správního spisu

týkajícího se nyní napadeného rozhodnutí si soud vyžádal spis k předcházejícímu řízení vedenému krajským ředitelstvím. Soud tedy provedl důkaz jeho podstatnými částmi. Dále soud konstatoval podstatný obsah listin, které se nacházejí ve spise žalovaného, ale byly do spisu zařazeny po vydání napadeného rozhodnutí.

38. V reakci na obsah spisu krajského ředitelství zástupkyně žalobkyně namítla, že byl ustanoven tlumočník, který nebyl zapsán v seznamu tlumočnicků. Žalovaný adekvátně nezkoumal, zda jsou splněny podmínky pro ustanovení takového tlumočníka. U zapsaných tlumočnicků je garantována kvalita tlumočení. Z tohoto důvodu je nezákonné celé řízení. Žalovaný k tomu uvedl, že námitka nepatří do tohoto řízení, protože výslech prováděl policejní orgán.
39. K návrhu na důkazy o domácím násilí a o trestním řízení v Uzbekistánu zástupkyně žalobkyně sdělila, že těmito důkazy dosud nedisponuje, a proto je nepředkládá. Soud k tomu doplnil, že nemůže aktivně oslovit státní orgány Uzbekistánu, protože žalobkyně je žadatelkou o mezinárodní ochranu.
40. Dále bylo navrženo, aby byl přizván znalec z oblasti jazykových bariér a mezikulturní komunikace. Soud v seznamu znalců ověřil, že takový znalecký obor neexistuje. Krom toho, i pokud by se nějaký odborník vyjadřoval, mohlo by se jednat jen o obecné vyjádření. Soud bere v úvahu, že mohou existovat v určitých případech jazykové a kulturní bariéry, podstatné však je, zda se tak stalo v případě žalobkyně, a proto jsou důležité listiny založené ve spisech a výpověď žalobkyně.
41. K návrhu na důkaz audio a video záznamem o výslechu, pokud jsou dostupné, soud konstatoval, že takové záznamy se nepořizují, pokud je vyhotoven písemný protokol. Ani ze spisu nevyplývá, že by takové záznamy byly pořízeny.
42. Při jednání zástupkyně předložila prohlášení příbuzných žalobkyně o finanční a psychosociální podpoře, prokázání příjmů příbuzných a potvrzení o zajištění ubytování, pokud by byla propuštěna. Soud důkaz těmito listinami neprováděl, protože neprokazují nezákonnost napadeného rozhodnutí. Jedná se o listiny vyhotovené po vydání napadeného rozhodnutí a nynější řízení je řízením přezkumným. Skutečnost, že by žalobkyně v případě propuštění měla kde bydlet a že mají její příbuzní nějaké finance, nemůže zakládat nezákonnost napadeného rozhodnutí. Tyto listiny by mohly být relevantní pouze v případě žádosti o propuštění ze zajištění. Soud předložené listiny k žádosti zástupkyně žalobkyně předal žalovanému spolu s tímto rozsudkem.
43. V závěrečné řeči zástupkyně žalobkyně zdůraznila, že se jedná o první žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu, což nenasvědčuje zneužití systému. Žalobkyně má v ČR příbuzné, u kterých může přebývat, což zamezí riziku skrývání se nebo útěku. Během výslechu před policejním orgánem bylo porušeno právo žalobkyně na tlumočníka, tlumočník neměl kvalifikaci, což oslabuje sílu důkazu. Zaprotokolované odpovědi tak nereflektovaly její zkušenosti. Při hodnocení žalobkyniny výpovědi je třeba přihlídnout k možnosti subjektivního zkreslení nebo předsudků proti žalobkyni. Nebyla poučena o právu odmítnout podepsat protokol nebo nesouhlasit s tlumočením. Důvodem žádosti je domácí násilí v Uzbekistánu, její důvodu jsou tedy vážné a oprávněné. Neexistují žádné důkazy o tom, že žádost byla podána s cílem vyhnout se vyhoštění. Podání žádosti o mezinárodní ochranu po zadržení policií je běžná praxe.
44. Soud by měl přihlídnout také k tomu, že se žalobkyně stala obětí podvodníků, kteří ji

slibovali české vízum na základě litevského pobytu a vylákali z ní finanční prostředky. Žalobkyně tedy byla obětí, nikoliv pachatelem porušení migračních předpisů. Přestože objektivně porušila zákon, měla snahu postupovat legálně. Žalobkyně nemá historii útěku ani vyhýbání se správním rozhodnutím v žádném státě EU. Její neoprávněný pobyt v EU je důsledkem neschopnosti pochopit komplexní migrační pravidla. Neexistuje důkaz úmyslu nelegálního pobytu. V současné době probíhá dublinské řízení o předání žalobkyně do Litvy, při seznámení s podklady žalobkyně vyjádřila nesouhlas a nyní avizuje, že se proti případnému rozhodnutí o předání do Litvy bude bránit soudní cestou. Z tohoto důvodu není třeba držet žalobkyni v zajištění za účelem předání do Litvy. V případě přiznání odkladného účinku žalobě zůstane žalobkyně v ČR a může pobývat u svých příbuzných. Zvláštní opatření by zajistila splnění všech procesních a bezpečnostních požadavků.

45. Vzhledem k výše uvedenému a tomu, že žalobkyně je zranitelnou osobou a doložila potvrzení o ubytování a finanční podpoře, navrhuje, aby soud zrušil napadené rozhodnutí, anebo namísto zajištění nařídil mírnější opatření podle § 47 zákona o azylu.
46. Žalovaný zdůraznil, že z průběhu řízení vyplynul jiný příběh, než který zazněl v závěrečné řeči zástupkyně žalobkyně. Smyslem toho typu zajištění je, aby byl žadatel v případě neúspěchu žádosti o mezinárodní ochranu dostupný pro výkon správního vyhoštění. Důvody, pro které by měla žalobkyně pobývat na svobodě, je třeba doložit poněkud jiným způsobem. Napadené rozhodnutí je velmi podrobně odůvodněno a není mu, co vytknout. Žaloby by proto měla být zamítnuta.

V. Posouzení žaloby soudem

47. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) s přihlédnutím též k závěrům rozsudku Soudního dvora EU ze dne 8. 11. 2022 ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21.
48. Žaloba není důvodná.
49. Úvodem soud předesílá, že zajištění je mimořádným institutem. Právo EU, z něhož vychází i vnitrostátní právní úprava, stanoví subsidiaritu zajištění ve vztahu k mírnějším donucovacím opatřením (tj. „zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území“ v terminologii zákona o pobytu cizinců), a z tohoto důvodu jsou na žalovaného kladeny požadavky na řádné a individualizované odůvodnění nevyužití zvláštních opatření (blíže viz zejm. usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 – 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, byť se dané rozhodnutí týkalo zajištění podle zákona o pobytu cizinců, jeho závěry jsou z podstatné míry přenositelné i pro zajištění podle zákona o azylu). V nyní posuzované věci žalovaný zmíněným požadavkům dostál. Jeho odůvodnění je s ohledem na níže popsané skutkové okolnosti z hlediska přezkoumatelnosti i zákonnosti obstojí.
50. Soud přisvědčil žalovanému, že v případě žalobkyně byly splněny podmínky pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
51. Citované ustanovení umožňuje žalovanému „v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se brozícímu

vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkácího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoli mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve“.

52. Při posouzení podmínek zajištění podle citovaného ustanovení se neposuzuje důvodnost žádosti o mezinárodní ochranu. Postačí pouze zjištění, že existují *oprávněné důvody* se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově. Skutečnost, že žadatel v žádosti podané v zařízení pro zajištění cizinců tvrdí okolnosti, které mohou být při meritorním posouzení shledány relevantními z hlediska mezinárodní ochrany, nevylučuje postup podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Rozhodnutí o zajištění nijak nepředjímá výsledek řízení o mezinárodní ochraně, ani jej nenahrazuje.
53. Postup podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu není vyloučen ani tím, že je žádost o mezinárodní ochranu posuzována v rámci standardního řízení a nebyla odmítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona. Je totiž nutno rozlišovat mezi pojmy „zjevně nedůvodná“ žádost o mezinárodní ochranu a „účelová žádost“ coby důvod pro zajištění cizince. Pro naplnění důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu totiž postačí pouze zjištění, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je účelová. Na rozdíl od toho musí být pro naplnění podmínek § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona navíc prokázáno, že žadatel neuvedl žádné azylově relevantní důvody; žádost totiž může být účelová, přesto nemusí být zjevně nedůvodná. Skutečnost, že žadatel v žádosti o mezinárodní ochranu podané v zařízení pro zajištění cizinců uvede skutečnosti, které mohou být při meritorním posouzení shledány azylově relevantními, tak nevylučuje postup podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (blíže viz např. rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019-38 a judikatura citovaná v bodu 16).
54. Důvodem, který ospravedlňuje zajištění žadatele o mezinárodní ochranu podle § 46a odst. 1 písm. e) o azylu, je obava, že se podáním žádosti o mezinárodní ochranu snaží vyhnout realizaci správního vyhoštění (příp. extradici nebo předání podle evropského zatýkácího rozkazu). Zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má tedy za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Aniž by tím byl jakkoliv předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro řízení o správním vyhoštění a pro výkon případného rozhodnutí o vyhoštění, stane-li se vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně (viz např. rozsudek č. j. 1 Azs 349/2016 – 48). Skutečnost, že účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je „*zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu*“ Nejvyšší správní soud potvrdil také např. v rozsudcích ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016 – 35, nebo ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017 – 31.
55. Soud se s ohledem na skutkové okolnosti ztotožňuje s hodnocením žalovaného, že v posuzované věci existovaly oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově. Důvody uvedené v napadeném rozhodnutí odpovídají skutkovému stavu (který tvoří i výpověď žalobkyně) vyplývajícímu ze správních spisů. Důvody, pro které by měl učinit výjimku z § 75 odst. 1 s. ř. s., soud neshledal, jak vysvětlí níže.
56. Z protokolu o podání vysvětlení ze dne 12. 3. 2024 vyplývá, že žalobkyně na otázku, zda je jí známa nějaká překážka nebo důvod, které by jí bránil vycestování z ČR, uvedla, že žádnou

překážku vycestování nemá. Na další otázku, zda existuje nějaká překážka, která by jí bránila v návratu do Uzbekistánu, odpověděla také, že nikoliv.

57. Žalobkyně (její zástupkyně) při jednání namítla, že při výpovědi dne 12. 3. 2024 tlumočila osoba, která není zapsána v seznamu tlumočnicků. Předně je třeba upozornit, že tato námitka byla poprvé vznesena až při jednání, tedy po žalobní lhůtě (ke koncentrační lhůtě srov. rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 70/2011-239, a judikaturu tam citovanou). I pokud by soud nahlížel na tuto námitku jako na přípustné rozvedení námitky uplatněné v doplnění žaloby, podle které „*zřejmě neměla k dispozici kvalifikovaného tlumočnicka*“, nebyla by důvodná. Správní spis krajského ředitelství obsahuje usnesení o ustanovení tlumočnice ze dne 12. 3. 2024 a úřední záznam z téhož dne, v nichž je vysvětleno, proč byla ustanovena tlumočnice nezapsaná v seznamu soudních tlumočnicků. Takový postup § 26 zákona č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, připouští. V řízení o zajištění, o kterém musí Policie ČR rozhodnout v řádu několika málo dnů, soud považuje takový postup za přípustný. Ve spise je založeno poučení tlumočnice a její slib.
58. Podle jména ustanovené tlumočnice je zřejmé, že se jedná o osobu ruské či ukrajinské národnosti, tedy rodilou mluvčí. Žalobkyně v úvodu podání vysvětlení výslovně uvedla, že s ustanovenou tlumočnicí souhlasí a že si rozumí. Ze zaznamenaných odpovědí žalobkyně nevyplývá, že by otázkám neporozuměla, odpovědi reagují na otázky a nic nenasvědčuje tomu, že by byly odpovědi žalobkyně nesprávně tlumočeny nebo zkresleny. Žalobkyně protokol podepsala, čímž potvrdila, že si jej přečetla a s jeho obsahem souhlasí. Uvedla-li žalobkyně při jednání, že tlumočnici do ruštiny moc nerozuměla a neví, zda byla Ruska, jedná se zjevně o tlumočnici, která tlumočila v řízení o mezinárodní ochraně, nikoliv při podání vysvětlení dne 12. 3. 2024, neboť v předcházející větě žalobkyně uvedla, že *zase* tam byl tlumočnick z ruštiny a ze spisu o mezinárodní ochraně vyplývá, že tlumočnice, která tlumočila dne 28. 3. 2023 byla podle jména Češka.
59. I v průběhu řízení o mezinárodní ochraně žalobkyně uvedla, že hovoří rusky a tádžicky (uzbecky pouze rozumí) a v prohlášení o jazyce ze dne 28. 3. 2024 požádala, aby řízení bylo vedeno v jazyce ruském nebo tádžickém.
60. Co se týče protokolu ze dne 12. 3. 2024 žalobkyně k dotazu soudu uvedla, že vypovídala pravdu a že, odpověděla na to, co byla schopna. K dotazům žalovaného odpověděla, že neříká, že nerozumí rusky, jen není schopna dokonale vyjadřovat své myšlenky. I na další otázku pak uvedla, že rusky rozumí, byla informována o tom, že bude soudní jednání, čekala, že bude tlumočení do ruštiny a stejně by s tlumočením do ruštiny souhlasila. K dotazům zástupkyně žalobkyně uvedla, že je schopna se vyjadřovat v jednodušších větách. K tvrzení o tom, že žalobkyně tlumočnici nerozuměla se soud vyjádřil již výše – z kontextu žalobkyniny výpovědi vyplývá, že se nejednalo o tlumočení dne 12. 3. 2024. Také při jednání před soudem žalobkyně potvrdila, že se s tlumočnicí dorozumí. Nelze přitom přehlédnout, že tvrzení žalobkyně v průběhu jednání o tom, jak moc rusky rozumí, nebyla zcela konzistentní a větší problémy s ruštinou tvrdila tehdy, kladla-li otázky její zástupkyně, což by mohlo nasvědčovat na domluvený postup.
61. Soud připouští, že žalobkyně není ve vztahu k ruštině rodilá mluvčí a že patrně není schopna vytvářet komplikované fráze nebo porozumět odbornému textu, nicméně při zohlednění všech výše uvedených skutečností nemá soud za to, že by úroveň žalobkyniny ruštiny měla vliv na její odpovědi v protokolu dne 12. 3. 2024. Rozhodné otázky – zda jí něco brání vycestovat z ČR a vrátit se do Uzbekistánu nejsou nijak složité. Ve správním řízení, které předcházelo nyní napadenému rozhodnutí, ani v řízení o mezinárodní ochraně nevznesla

žádnou námitku, v níž by vyjádřila, že rusky nerozumí. Tvrzení o neporozumění otázkám dne 12. 3. 2024 se proto jeví účelové.

62. Soud proto nepřisvědčil námitce, že řízení bylo stíženou vadou nesprávného tlumočení.
63. Krom toho, že žalobkyně uvedla, že jí nic nebrání vycestovat do Uzbekistánu, pro závěr o účelovém podání žádosti svědčí skutečnost, že žalobkyně po příjezdu do ČR v srpnu 2023 nepožádala o mezinárodní ochranu a učinila tak až po zadržení policií. Soud nemá za to, že by tento postup odůvodňovala tvrzená nevědomost o možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu. Tento krok lze učinit velmi jednoduchým způsobem (postačuje kontaktovat státní orgány a říci „azyl“ nebo něco podobného). Žalobkyně neuvedla žádnou objektivní okolnost, která jí bránila podat žádost o mezinárodní ochranu dříve. Na státní orgány ČR se vůbec neobrátila, ale uchýlila se ke snaze získat pobytové oprávnění nelegálně. Pokud žalobkyně zaplatila občanu Ukrajiny, aby jí vyřídil české vízum, nemohla být v dobré víře, že postupuje legální cestou. O dobré víře nesvědčí ani skutečnost, pokud se žalobkyně domnívala, že v ČR může dlouhodobě pobývat na základě litevského víza. Pokud hodlala žalobkyně pobývat v EU, měla povinnost si zjistit, za jakých podmínek tak může učinit. O motivu výdělku svědčí také skutečnost, že žalobkyně požádala o litevské pracovní vízum a právě toto vízum se snažila (pokoutným způsobem) „převést“ na české vízum.
64. Byť žádný právní předpis neukládá povinnost požádat o mezinárodní ochranu bezprostředně po vstupu do bezpečné země, lze z toho pouze dovodit to, že žádost podaná nikoliv bezprostředně po vstupu není nepřípustná. Opožděné podání žádosti však má vliv na věrohodnost žadatele o mezinárodní ochranu a může být považováno za indicii, že žádost byla podána účelově, zvláště v případech, kdy se tak stalo až po zadržení policií a poté, kdy žadateli hrozí správní vyhoštění.
65. Na základě výpovědi žalobkyně při jednání soud nezpochybňuje, že žalobkynino tvrzení o domácím násilí ze strany manžela má pravděpodobně reálný základ, ale s ohledem na nekonzistentnost žalobkyniny výpovědi v dalších otázkách (viz dále) však lze důvodně pochybovat o tvrzení, že žalobkyni hrozí nebezpečí ze strany manžela i po rozvodu, který proběhl v roce 2020. Konečné posouzení této otázky bude na žalovaném, případně litevských orgánech v jiném řízení, nicméně pro účely tohoto řízení soud nemá za to, že by žalobkynino tvrzení o přetrvávajícím nebezpečí ze strany manžela, vyvracelo závěr o účelovosti žádosti. Nadto, žalobkyně nic takového žalovanému nesdělila, nelze mu proto vytýkat, že toto až v soudním řízení uplatněné tvrzení nezohlednil.
66. K otázce ne zcela konzistentní výpovědi žalobkyně lze kromě výše uvedeného nesouladu tvrzení o tom, zda jí v Uzbekistánu hrozí nebezpečí, poukázat na nepravdivé tvrzení v žalobě a doplnění žaloby, že má žalobkyně v ČR bratra, které mělo patrně za cíl účelově posílit tvrzení o možnosti uplatnění zvláštních opatření. Jak již soud také výše uvedl, žalobkynina výpověď nebyla zcela konzistentní z hlediska toho, jak moc žalobkyně rusky rozumí, a neodpovídá ani obsahu spisů, z nichž vyplývá, že žalobkyně s tlumočením do ruštiny opakovaně souhlasila a při výpovědích nevznesla námitky. Rozporné je také tvrzení žalobkyně o tom, kdy přicestovala do ČR. V rámci podání vysvětlení dne 12. 3. 2024 uvedla, že v lednu 2024, v řízení o mezinárodní ochraně a poté i před soudem naopak uvedla, že od srpna 2023 z ČR nevycestovala, její neoprávněný pobyt v ČR byl tedy delší, než původně tvrdila. Soud proto žalobkyni nemůže hodnotit jako zcela věrohodnou. I z tohoto důvodu neshledal důvod prolomit § 75 odst. 1 s. ř. s. a zrušit napadené rozhodnutí. Žalovaný vycházel ze skutečností, které mu žalobkyně sdělila. To, že žalobkyně nevypráví zcela konzistentně, jde k její tíži.

67. Soud tedy souhlasí s žalovaným, že z jednání žalobkyně je patrné, že podáním žádosti o mezinárodní ochranu usilovala o oddálení výkonu správního vyhoštění, které jí bylo uloženo Litvou. Soud nemá v této věci pochybnosti o tom, že žalobkynina žádost o mezinárodní ochranu byla účelová ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
68. Žalobkyně dále namítla, že žalovaný nesprávně posoudil otázku možnosti uplatnění zvláštních opatření. Ani této námitce soud nepřisvědčil.
69. V žalobě a doplnění žaloby (sepsané ustanovenou advokátkou) žalobkyně odůvodňovala tvrzení, že jí měla být uložena zvláštní opatření, protože má v ČR bratra. Toto tvrzení je zcela nepravdivé. Z žalobkyniny výpovědi při jednání před soudem vyplynulo, že má pouze dvě sestry, které žijí v Uzbekistánu. V ČR má pouze dva synovce, to však v žalobě ani v doplnění žaloby tvrzeno nebylo. Ve výpovědi ze dne 12. 3. 2024 žalobkyně uvedla, že nemá peníze na složení finanční záruky, v ČR není nikdo, kdo by za ni mohl zaplatit finanční záruku, a nemá v ČR ani adresu. V žalobě, doplnění žaloby ani při jednání žalobkyně netvrdila, že by dne 12. 3. 2024 vypověděla něco jiného ani že upozorňovala, že by jí synovci mohli poskytnout ubytování a finanční pomoc. S argumentem, že má zajištěné ubytování a finanční podporu žalobkyně přišla až při jednání před soudem. Tato nově tvrzená skutečnost doložená listinami vzniklými po vydání napadeného rozhodnutí nemůže mít na zákonnost napadeného rozhodnutí žádný vliv. Soud přitom nemá pravomoc, aby nařídil zvláštní opatření, jak žalobkyně požadovala při jednání.
70. V obecné rovině soud doplňuje, že byť je účelem zvláštních opatření minimalizace omezování osobní svobody cizinců, neznamená to, že by k omezení osobní svobody nemohlo dojít nikdy. Zvláštní opatření je možno považovat za účinná jen tehdy, pokud jimi lze dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky - bez fyzického zajištění žadatele. V této souvislosti lze odkázat na závěry rozšířeného senátu NSS vyslovené v usnesení č. j. 5 Azs 20/2016-38, podle kterého „[m]ožnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění“. Z citovaného usnesení dále vyplývá, že volba některého ze zvláštních opatření namísto zajištění cizince je vázána na předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat součinnosti v řízení o správním vyhoštění nebo případnému výkonu správního vyhoštění. Jinými slovy, je třeba zvážit, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo.
71. Zvláštními opatřeními podle § 47 odst. 1 zákona o azylu mohou být uloženy a) povinnosti zdržovat se v pobytovém středisku určeném žalovaným, nebo b) povinnosti osobně se hlásit žalovanému v době stanovené žalovaným. Uložení povinnosti zdržovat se v pobytovém středisku umožňuje žadateli opustit pobytové středisko na dobu kratší než 24 hodin. Opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin je pak možné na základě povolení žalovaného (viz § 82 odst. 5 zákona o azylu, viz také důvodovou zprávu k novele zákona o azylu provedené zákonem č. 314/2015 Sb. s účinností od 18. 12. 2015). V případě uložení této povinnosti nelze vyloučit, že by se žadatel po odchodu z pobytového střediska již nevrátil a zůstal na území ČR v ilegalitě. K témuž důsledku by mohlo vést uložení povinnosti pouze hlásit se žalovanému (viz např. rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2020, č. j. 6 Azs 22/2020-19).
72. Při zvažování zvláštních opatření jako alternativy k důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je proto namístě zohlednit pobytovou historii žadatele a jeho případné předchozí protiprávní jednání. Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě

existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění (č. j. 1 Azs 349/2016-48). Vždy bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince (srov. přiměřeně usnesení rozšířeného senátu č. j. 5 Azs 20/2016 – 38, body 36 a 37). Zároveň je třeba dbát na to, že zajištění žadatelů by mělo být možné pouze v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti.

73. Žalovaný odůvodnil nemožnost uložení zvláštních opatření z důvodu jejich neúčinnosti především předchozím konkrétním jednáním žalobkyně (zejm. poukázal na její neoprávněný pobyt a uložení vyhoštění Litvou, které žalobkyně nerespektovala), na základě kterého se lze oprávněně domnívat, že by v případě propuštění ze zajištění byl ohrožen výkon správního vyhoštění. Shodně jako žalovaný i soud považuje tuto úvahu v posuzované věci za souladnou se zákonem. U žalobkyně existovala na základě informací, které měl v době zajištění žalovaný k dispozici, důvodná obava, že by s žalovaným nespolupracovala v případě, že by jí bylo uloženo některé ze zvláštních opatření, a že by tak bylo ohroženo zabezpečení její dostupnosti pro výkon správního vyhoštění.
74. Krom toho, z žalobkyniny výpovědi plynula i objektivní nemožnost uložení zvláštních opatření, neboť uvedla, že nedisponuje finančními prostředky ani adresou, na které by se mohla zdržovat. V soudním řízení nově tvrzené skutečnosti může žalobkyně uplatnit v žádosti o propuštění, nemohou však mít za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí.
75. Žalovaný byl přitom oprávněn vyjít ze skutečností, které žalobkyně sdělila v řízení o zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Jak bylo výše uvedeno, pro posouzení důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu i zvláštních opatření je v tomto případě podstatné posoudit mimo jiné pobytovou historii žalobce, předchozí protiprávní jednání, příp. další relevantní okolnosti. Tyto skutečnosti byly náležitě zjištěny v řízení o zajištění žalobkyně podle zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu jen pár dnů po svém původním zajištění, uvedené informace tak byly stále aktuální. Provedení výsledku před „přezajištěním“ podle § 46a zákon o azylu tento zákon neukládá. Ostatně podle § 46a odst. 6 zákona o azylu je rozhodnutí o zajištění prvním úkonem v řízení.
76. Soud nepřisvědčil ani námitce, podle které žalovaný opomněl zohlednit, že žalobkyně je zranitelnou osobou. V této souvislosti je třeba opět zopakovat, že v podání vysvětlení dne 12. 3. 2024 žalobkyně neuvedla nic, co by mohlo nasvědčovat tomu, že je zranitelnou osobou. Soud v rámci soudního řízení ověřil, že žalobkyně je fyzicky i psychicky v pořádku, a nic nenasvědčuje tomu, že by pobyt v zařízení pro zajištění cizinců zasahoval do jejích práv, včetně práv podle čl. 3 Úmluvy. V tom se nynější případ liší od případů, kdy správní soudy dovodily z důvodu velmi špatného zdravotního stavu povinnost prolomit § 75 s. ř. s. Od kogentních procesních pravidel je sice soud povinen v určitých případech ustoupit, ale tak tomu bude pouze tehdy, pokud by žalobci skutečně hrozilo porušení mezinárodních závazků vyplývajících, zejm. z čl. 2 a 3 Úmluvy nebo čl. 33 Ženevské úmluvy. Takové nebezpečí soud v případě žalobkyně neshledal.
77. Soud proto uzavřel, že žalovaný zjistil stav věci, o němž nebyly důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu), náležitě zohlednil konkrétní okolnosti posuzované věci, které mu byly na základě výpovědi žalobkyně známy a své rozhodnutí vzhledem k těmto skutkovým okolnostem dostatečně a přezkoumatelně odůvodnil. Soud přitom neshledal důvod odchýlit

se od § 75 s. ř. s., neboť ani v soudním řízení nevyplynuly skutečnosti, které by prolomení tohoto pravidla odůvodňovaly. Z ničeho nevyplývá, že by řízení bylo vedeno neobjektivně nebo na základě předsudků vůči žalobkyni. Tyto námitky nebyly doplněny o konkrétní tvrzení, z čeho by měl takový přístup žalovaného vyplývat. Tvrzení o použití neaktuálních informací o zemi původu je námitkou, která se zjevně vztahuje k jinému řízení.

78. Pouze pro úplnost a nad rámec žalobních námitek soud doplňuje, že délka zajištění byla stanovena v souladu s účelem zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz zejm. rozsudky NSS ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38, nebo ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019-38, bod 18). Žalobkyně vůči délce zajištění žádnou námitku nevznesla, proto se soud touto otázkou podrobněji nezabýval a plně odkazuje na uvedené rozsudky Nejvyššího správního soudu.

VI. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

79. Soud neshledal žalobu důvodnou a nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námitek, proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
80. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o žalobě žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.
81. Odměnu zástupkyně ustanovené žalobkyni platí stát. Výši odměny soud určil v celkové částce 10 200 Kč. Tato částka se skládá z odměny ze tří úkonů právní služby (příprava a převzetí zastoupení, sepsání doplnění žaloby a účast při jednání), tedy 3 x 3 100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], paušální náhrady hotových výdajů ve výši 3 x 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupkyně není plátkyní DPH. Odměna ve výši 10 200 Kč bude zástupkyni vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 13. května 2024

Mgr. Věra Pazderová, LL.M., M.A., v. r.
soudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.